

Lag om ändring i jordförvärvslagen (1979: 230);

utfärdad den 6 juni 1991.

SFS 1991:670

Utkom från trycket
den 17 juni 1991

Omtryck

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om jordförvärvslagen (1979: 230)²

dels att 6 och 7 §§ skall upphöra att gälla,

dels att 1, 2, 4, 10, 12 och 15 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas tre nya paragrafer, 3 a, 3 b och 10 a §§, av följande lydelse.

Lagen kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då denna lag träder i kraft.

Inledande bestämmelser

1 §³ I denna lag avses med
lantbruksegendom: fast egendom som är taxerad som lantbruksenhet,
glesbygd: stora sammanhängande områden med gles bebyggelse och
långa avstånd till sysselsättning eller service och skärgårdsområde, om det

¹ Prop. 1990/91: 155, JoU26, rskr. 346.

² Lagen omtryckt 1987: 468.

³ Senaste lydelse 1987: 468.

är av regionalpolitisk betydelse att sysselsättning eller bosättning inom områdena främjas,

omarronderingsområde: område med mycket stark ägosplittring för vilket länsstyrelsen har fastställt en plan för rationalisering av ägostrukturen.

Regeringen bestämmer vilka kommuner eller delar av kommuner som skall vara glesbygd och omarronderingsområden. *Lag (1991:670)*.

12 §⁴ Lagen gäller förvärv av lantbruksegendom som sker genom

1. köp, byte eller gåva,
2. tillskott till bolag eller förening,
3. utdelning eller skifte från bolag eller förening,
4. fusion enligt 14 kap. 1 eller 2 § aktiebolagslagen (1975:1385).

Lagen gäller också då någon genom köp, byte eller gåva förvärvar ett dödsbo i vilket ingår lantbruksegendom eller då någon, som genom köp, byte eller gåva har förvärvat en andel i ett sådant dödsbo och inte på någon annan grund är delägare i boet, tillskiftas den fasta egendomen eller en del av den. *Lag (1991:670)*.

3 § Lagen gäller inte

1. om egendomen förvärvas från staten genom överlåtelse av regeringen, länsstyrelsen eller statens jordbruksverk,

2. om egendomen förvärvats av staten genom annan myndighet än statens affärsdrivande verk,

3. om kommun förvärvar egendomen från staten eller utövar förköpsrätt enligt förköpslagen (1967:868),

4. om egendomen förvärvas av kreditinrättning som enligt lag eller enligt reglemente eller bolagsordning, som regeringen har fastställt, är skyldig att åter avyttra egendomen,

5. om förvärvaren är gift med överlåtaren och inte heller om förvärvaren eller, när makar förvärvar gemensamt, någon av dem är överlåtarens avkomling, allt under förutsättning att överlåtaren inte är skyldig att avyttra egendomen enligt 16 § eller enligt 3 kap. 1 § lagen (1982:618) om utländska förvärv av fast egendom m. m.,

6. om förvärvet skall prövas enligt lagen om utländska förvärv av fast egendom m. m.,

7. om egendomen enligt detaljplan eller områdesbestämmelser är avsedd för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk,

8. om förvärvet omfattar område som är avsett för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk eller sådan fastighet som har nybildats för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk och som därefter inte har undergått taxering,

9. om andel i fastighet förvärvas av någon som redan äger till samma taxeringsenhet hörande andel i fastigheten och som inte är skyldig att avyttra sistnämnda andel enligt 16 §. *Lag (1991:669)*.

3 a § Tillstånd enligt denna lag fordras för förvärv av lantbruksegendom om

1. förvärvet avser egendom i glesbygd och 3 b § inte är tillämplig,

2. förvärvet avser egendom i omarronderingsområde, eller

3. förvärvaren är juridisk person.

Tillstånd fordras dock inte om förvärvet sker genom inrop på exekutiv auktion. *Lag (1991:670).*

3 b § Utan tillstånd enligt denna lag får egendom i glesbygd som inte ingår i omarronderingsområde förvärvas av

1. den som i minst ett halvår har varit bosatt i glesbygd inom den kommun där egendomen är belägen,

2. den som i ett särskilt åtagande förbinder sig att vara bosatt på fastigheten.

Anmälan om förvärvet skall göras till länsstyrelsen.

Åtagande om bosättning skall göras i anmälan. Åtagandet skall innebära att förvärvaren inom sex månader från förvärvet skall bosätta sig på fastigheten och därefter bo på den i minst fem år. *Lag (1991:670).*

Förvärvstillstånd

4 §⁵ Tillstånd till förvärv av egendom i glesbygd får vägras, om egendomen behövs för att främja sysselsättningen eller bosättningen på orten.

Tillstånd till förvärv av egendom i omarronderingsområde får vägras, om förvärvet skulle göra det svårare att genomföra rationaliseringen av ägostrukturen. *Lag (1991:670).*

5 § Juridisk person får lämnas förvärvstillstånd endast om

1. förvärvaren avstår eller kan antas komma att avstå egendom som är av betydelse för jordbrukets eller skogsbrukets rationalisering och i storlek eller värde ungefär motsvarar den egendom som avses med förvärvet,

2. förvärvet medför att egendom som redan tillhör förvärvaren blir mer ändamålsenlig,

3. egendomen är avsedd för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk,

4. annat särskilt skäl föreligger.

Avser förvärvet huvudsakligen skogsmark och är förvärvaren juridisk person som bedriver skogsindustriell verksamhet i vilken egendomens virkesavkastning behövs, får utan hinder av första stycket tillstånd lämnas, om inte egendomen bör ägas och brukas av någon annan juridisk person som redan bedriver skogsindustriell verksamhet på orten av betydelse för sysselsättningen där.

Tillstånd enligt andra stycket får inte meddelas om egendomen med hänsyn till ortsförhållandena bör ägas och brukas av en fysisk person som är bosatt på orten. *Lag (1987:468).*

6 § *har upphävts genom lag (1991:670).*

7 §⁶ *har upphävts genom lag (1991:670).*

⁵ Senaste lydelse 1990:1104.

⁶ Senaste lydelse 1987:468.

8 § Kommun får inte vägras tillstånd till förvärv av sådan fast egendom som med hänsyn till den framtida utvecklingen till någon del krävs för tätbebyggelse eller därmed sammanhängande anordning. *Lag (1987:468).*

Övriga bestämmelser

9 § Fråga om tillstånd enligt denna lag prövas av länsstyrelsen, om inte regeringen föreskriver att prövningen skall göras av jordbruksverket. *Lag (1991:669).*

10 § I beslut om tillstånd att förvärva egendom i glesbygd inom omarronderingsområde får tillståndsmyndigheten efter åtagande av förvärvaren förelägga denne att inom sex månader från tillståndet bosätta sig på fastigheten och därefter bo på den i minst fem år. *Lag (1991:670).*

10 a § Iakttar en förvärvare inte ett föreläggande enligt 10 § eller uppfyller en förvärvare inte sitt åtagande om bosättning enligt 3 b § eller överläter han egendomen före femårstidens utgång, får staten lösa egendomen, om det inte är oskäligt.

Länsstyrelsen skall genast anmäla till jordbruksverket om förutsättningar för att lösa egendomen föreligger. *Lag (1991:670).*

11 § Tillståndsmyndigheten kan i beslut om förvärvstillstånd ålägga förvärvaren att inom viss tid ansöka om viss fastighetsbildning som berör den egendom som avses med förvärvet eller att vidta åtgärd som behövs med hänsyn till naturvården eller skogsvården.

Fullgör inte förvärvaren vad som åligger honom enligt första stycket, kan länsstyrelsen förelägga honom vite.

Har föreläggande meddelats enligt första stycket och övergår egendomen till ny ägare, gäller åläggandet i stället denne. Vite som har förelagts gäller inte mot den nye ägaren, men länsstyrelsen får sätta ut vite för denne.

Tillståndsmyndighet som meddelar åläggande enligt första stycket skall genast sända sitt beslut till inskrivningsmyndigheten för anteckning i fastighetsboken. *Lag (1990:1492).*

12 §⁷ Anmälan enligt 3 b § skall göras inom tre månader från det förvärvet skedde.

Förvärvstillstånd skall sökas inom tre månader från det förvärvet skedde, om inte frågan om förvärvstillstånd enligt 10 kap. 3 § andra stycket fastighetsbildningslagen (1970:988) skall underställas tillståndsmyndigheten av fastighetsbildningsmyndigheten.

Fråga om förvärvstillstånd får inte prövas förrän förvärvet skett utom i fall som avses i 2 § 2–4. Ansökan beträffande förvärv som skett genom köp eller byte får inte heller prövas eller på grund av återkallelse avskrivs innan det avgjorts huruvida förköp enligt förköpslagen (1967:868) äger rum, om det inte är uppenbart att förköpsrätt inte kommer att utövas. Tillstånd att förvärva egendom på offentlig auktion enligt 17 § eller enligt 3 kap. 3 § lagen (1982:618) om utländska förvärv av fast egendom m. m. lämnas före auktionen. *Lag (1991:670).*

13 § Görs inte ansökan om förvärvstillstånd inom föreskriven tid och på föreskrivet sätt eller vägras förvärvstillstånd, är förvärvet ogiltigt.

Har lagfart meddelats i strid mot 20 kap. 6 § 8 eller 7 § 13 jordabalken, gäller inte första stycket. *Lag (1988: 726).*

14 § Blir ett köp ogiltigt till följd av att förvärvstillstånd vägras enligt 4 § är staten skyldig att lösa egendomen till det pris som har avtalats, om säljaren begär det. Sådan skyldighet föreligger dock inte, om köpeskillingen eller annan ersättning inte endast obetydligt överstiger egendomens värde med hänsyn till dess avkastning och övriga omständigheter eller om avtalsvillkoren i övrigt är oskäligen.

Begäran om inlösen skall framställas hos länsstyrelsen inom tre månader efter det att avslagsbeslutet vunnit laga kraft. Talan om inlösen skall väckas vid den fastighetsdomstol inom vars område egendomen är belägen inom sex månader från nämnda tidpunkt. Har säljaren fått del av beslutet först sedan detta vunnit laga kraft, räknas dock tidsfristerna från dagen för delfäendet. Iakttar inte säljaren vad som har sagts nu, förlorar han sin talan. *Lag (1991: 669).*

15 § Talan om inlösen enligt 10 a § första stycket skall väckas vid fastighetsdomstolen före femårstidens utgång. I fråga om sådan inlösen gäller i övrigt expropriationslagen (1972: 719) i tillämpliga delar. Bestämmelserna i 4 kap. 3 § expropriationslagen skall tillämpas i fråga om värdeökning som har ägt rum under tiden från dagen tio år före det talan väcktes vid domstol. *Lag (1991: 670).*

16 § Egendom som har förvärvats genom inrop på exekutiv auktion under sådana förhållanden att förvärvstillstånd skulle ha krävts vid vanligt köp skall åter avyttras inom två år efter det att auktionen vunnit laga kraft, om inte dessförinnan nämnda förhållanden har upphört eller inroparen har fått tillstånd att behålla egendomen. Har inropet skett för att skydda fordran, för vilken inroparen har panträtt i egendomen, eller någon hans rättighet som är inskriven i den, får länsstyrelsen på ansökan medge skäligt anstånd med avyttrandet, om det är sannolikt att förlust annars skulle uppkomma för inroparen. Avyttras inte egendomen inom föreskriven tid, skall länsstyrelsen besluta att egendomen skall säljas av kronofogdemyndigheten på offentlig auktion enligt 17 §.

Anteckning om bestämmelserna i första stycket skall göras i det köpebrev som utfärdas med anledning av den exekutiva auktionen och, när lagfart söks, införas i fastighetsboken, om inte sökanden visar att avyttringsskyldigheten har upphört.

I fråga om tillstånd att behålla egendom tillämpas bestämmelserna om förvärvstillstånd i 4, 5, 8, 10 och 11 §§. *Lag (1991: 669).*

17 § Har länsstyrelsen beslutat om auktion enligt 16 § och har inroparen dessförinnan eller senare avyttrat egendomen, skall beslutet trots detta gå i verkställighet, om inte länsstyrelsen bestämmer något annat.

I övrigt skall så anses och med ärendet i tillämpliga delar så förfaras som om egendomen hade blivit utmätt för fordran med bästa förmånsrätt efter sådana rättigheter som besvärade egendomen redan vid den exekutiva auktionen och som har företräde framför alla befintliga fordringar. Även

om det i enlighet härmed bestämda skyddsbeloppet täcks, får försäljning inte ske, om inte den bjudna köpeskillingen täcker även det värde som i ärendet har åsatts egendomen enligt 12 kap. utsökningsbalken eller, om ägaren eller innehavare av fordran som är förenad med panträtt i egendomen i god tid före auktionen har påkallat särskild värdering, det värde vartill egendomen kan uppskattas av värderingsmän som länsstyrelsen utser. Egendomen får säljas endast till den som har fått förvärvstillstånd eller enligt 3 § 1, 2, 4 eller 9 får förvärva egendomen utan sådant tillstånd. Avges vid auktionen bud som sålunda får antas, skall försäljning ske, även om innehavare av fordran bestrider det.

Kommer försäljning inte till stånd vid auktionen, får länsstyrelsen inom två år efter det att auktionen har vunnit laga kraft besluta om ny auktion. Meddelas inte något sådant beslut inom föreskriven tid eller avges inte heller vid den senare auktionen bud som får antas, är frågan om försäljning av egendomen förfallen.

Kostnad i samband med auktion som inte har lett till försäljning betalas av statsmedel. *Lag (1990:1492).*

18 § Länsstyrelsens beslut enligt denna lag får överklagas hos jordbruksverket.

Jordbruksverkets beslut får överklagas hos kammarrätten. *Lag (1991:669).*

Denna lag⁸ träder i kraft den 1 juli 1991.

Skall fråga om tillstånd till ett förvärv prövas enligt 7 § jordförvärvslagen i den lydelse paragrafen hade före den 1 juli 1991 gäller även 14 § i sin äldre lydelse.

I fråga om överklagande av beslut som har meddelats av lantbruksstyrelsen före ikraftträdandet gäller 18 § i sin äldre lydelse.

Denna lag⁹ träder i kraft den 1 juli 1991.

De nya bestämmelserna skall tillämpas i ärenden om förvärvstillstånd som inte är slutligt avgjorda den 1 juli 1991. Om de nya föreskrifterna innebär att tillstånd fordras till förvärv av egendom i glesbygd skall dock förvärvet prövas enligt den upphävda 7 § i stället för enligt 4 § första stycket. Även 10 § skall i fråga om sådana förvärv gälla i sin äldre lydelse såvitt avser föreläggande om bosättning. I fråga om förelägganden om bosättning som har meddelats med stöd av äldre lag gäller 10 § i sin gamla lydelse.

Har länsstyrelsen förordnat om auktion enligt 16 § och skulle tillstånd till förvärvet inte längre krävas vid vanligt köp, skall länsstyrelsens beslut inte verkställas.

På regeringens vägnar

MATS HELLSTRÖM

Hans Petterson
(Jordbruksdepartementet)

⁸ 1990:1492, 1991:669.

⁹ 1991:670.

